

Warszawa, dnia 21 maja 2015 r.

Poz. 700

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾**

z dnia 23 kwietnia 2015 r.

w sprawie egzaminu aktuarialnego

Na podstawie art. 166 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 950, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepis ogólny

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) zakres obowiązujących tematów egzaminu aktuarialnego, zwanego dalej „egzaminem”;
- 2) tryb przeprowadzania egzaminu;
- 3) sposób i tryb uznawania studiów wyższych, o których mowa w art. 163 ust. 5 pkt 5 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, zwanej dalej „ustawą”;
- 4) sposób i tryb zwalniania kandydata z egzaminu.

Rozdział 2

Egzamin

§ 2. Ustala się zakres obowiązujących tematów egzaminu podzielonych na bloki tematyczne, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 3. 1. Egzamin jest przeprowadzany w formie dziesięcioczęściowego testu, podzielonego na dwie sesje egzaminacyjne, z których każda złożona jest z pięcioczęściowego testu.

2. Każda część testu składa się z 10 pytań obejmujących jeden blok tematyczny z każdego z bloków tematycznych określonych w załączniku do rozporządzenia i trwa 100 minut, z tym że każda z części testu dotyczących:

- 1) modelowania oraz zarządzania ryzykiem aktuarialnym i innych zastosowań aktuarialnych trwa 120 minut;
  - 2) rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w zakładzie ubezpieczeń oraz prawa ubezpieczeniowego i prawa podatkowego składa się z 40 pytań i trwa 60 minut.
3. Pytania części testu wymienionych w ust. 2 pkt 1 mogą mieć formę zadań.
4. Sesje egzaminacyjne przeprowadzane są przez dwa dni w odstępie nie dłuższym niż 7 dni.

---

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej – instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. poz. 1256).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1289 oraz z 2014 r. poz. 586 i 768.

§ 4. Egzamin przeprowadza się w wydzielonej sali, w warunkach umożliwiających zdającym egzamin samodzielne wykonanie pracy, a Komisji Egzaminacyjnej dla Aktuariuszy, zwanej dalej „Komisją”, czuwanie nad zgodnym z przepisami przebiegiem egzaminu.

§ 5. 1. W egzaminie mają prawo uczestniczyć w charakterze obserwatorów osoby upoważnione przez Komisję Nadzoru Finansowego.

2. W przypadku dostrzeżenia nieprawidłowości, zarówno co do trybu postępowania, jak i merytorycznych błędów popełnionych przez osoby wchodzące w skład Komisji, Komisja Nadzoru Finansowego może na wniosek osób, o których mowa w ust. 1, unieważnić egzamin i zarządzić jego powtórzenie.

§ 6. 1. Egzamin odbywa się co najmniej dwa razy w roku kalendarzowym.

2. Komisja Nadzoru Finansowego zamieszcza na swojej stronie internetowej wykaz zalecanej literatury oraz aktów prawnych odpowiadających zakresowi obowiązujących tematów egzaminu co najmniej na sześć miesięcy przed wyznaczonym terminem egzaminu.

3. Informacja określająca termin i miejsce egzaminu oraz termin wniesienia opłaty egzaminacyjnej jest zamieszczana na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego co najmniej na cztery miesiące przed wyznaczonym terminem egzaminu.

4. Informacja, o której mowa w ust. 3, jest przekazywana Polskiej Izbie Ubezpieczeń co najmniej na miesiąc przed wyznaczonym terminem egzaminu.

§ 7. Osoba zdająca egzamin ma prawo do zadawania członkom Komisji pytań dotyczących przebiegu egzaminu i testów egzaminacyjnych, a w szczególności nieprecyzyjnych sformułowań w nich użytych.

§ 8. 1. W czasie sesji egzaminacyjnej osoba zdająca egzamin nie powinna opuszczać sali egzaminacyjnej.

2. W uzasadnionych przypadkach osoba zdająca egzamin może uzyskać zgodę Komisji na opuszczenie sali egzaminacyjnej, po zapewnieniu warunków wykluczających możliwość jej kontaktowania się z innymi osobami.

3. Na czas nieobecności w sali egzaminacyjnej osoba zdająca egzamin przekazuje pracę egzaminacyjną Komisji, która zaznacza na pracy czas nieobecności osoby zdającej egzamin.

§ 9. Komisja ma prawo wykluczyć z egzaminu osobę, która podczas egzaminu korzysta z cudzej pomocy, posługuje się niedozwolonymi przez Komisję materiałami lub urządzeniami, pomaga innym osobom zdającym egzamin lub w inny sposób zakłóca przebieg egzaminu.

§ 10. 1. W przypadku stwierdzenia przez Komisję, że praca nie została wykonana samodzielnie przez osobę zdającą egzamin albo zaistnienia innych przyczyn niezależnych od osób zdających egzamin, a uniemożliwiających prawidłowe jego przeprowadzenie, Komisja może unieważnić przeprowadzony egzamin.

2. Unieważnienie egzaminu może nastąpić zarówno w stosunku do wszystkich osób zdających egzamin, jak i w stosunku do poszczególnych osób zdających egzamin.

3. Unieważnienie egzaminu może dotyczyć całości lub części egzaminu obejmującej poszczególne części testu.

4. W przypadku unieważnienia egzaminu z przyczyn niezależnych od osób zdających egzamin Komisja powtarza egzamin. Za powtórzony egzamin nie pobiera się opłaty egzaminacyjnej.

§ 11. 1. Z przebiegu egzaminu Komisja w terminie 14 dni od dnia, w którym przeprowadzono egzamin, sporządza protokół zawierający:

- 1) imiona i nazwiska członków Komisji;
- 2) imiona i nazwiska osób, o których mowa w § 5 ust. 1;
- 3) czas rozpoczęcia i zakończenia egzaminu;
- 4) szczególne okoliczności, jeżeli zaszły w trakcie egzaminu.

2. Do protokołu dołącza się:

- 1) wzorcowe egzemplarze testów egzaminacyjnych wraz z prawidłowymi odpowiedziami i rozwiązaniami;
- 2) listę uczestników;
- 3) końcowe wyniki.

3. Dokumentację związaną z przeprowadzeniem egzaminu Komisja przekazuje do archiwum Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego.

§ 12. 1. Każde pytanie testu egzaminacyjnego jest oceniane według następujących zasad:

- 1) odpowiedź prawidłowa: 3 punkty;
- 2) odpowiedź nieprawidłowa: minus 2 punkty;
- 3) brak odpowiedzi: 0 punktów.

2. Za każde prawidłowe rozwiązanie zadania lub prawidłową odpowiedź na pytanie z części testu dotyczących modelowania oraz zarządzania ryzykiem aktuarialnym i innych zastosowań aktuarialnych przyznaje się po 2 punkty, a w przypadku ich braku 0 punktów. Za nieprawidłowe rozwiązanie lub odpowiedź nie stosuje się punktów ujemnych.

§ 13. 1. Wyłączną podstawę oceny stanowią odpowiedzi udzielone w sposób trwały i czytelny przez osobę zdającą egzamin na załączonym do testu formularzu.

2. Podstawą oceny części testu dotyczących modelowania oraz zarządzania ryzykiem aktuarialnym i innych zastosowań aktuarialnych jest również przedstawienie sposobu rozwiązania zawartych w nich zadań.

§ 14. 1. Wynik egzaminu jest pozytywny w przypadku uzyskania co najmniej 13 punktów z każdej części testu, z tym że z części testu dotyczących:

- 1) modelowania oraz zarządzania ryzykiem aktuarialnym i innych zastosowań aktuarialnych – należy uzyskać co najmniej po 10 punktów;
- 2) rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w zakładzie ubezpieczeń oraz prawa ubezpieczeniowego i prawa podatkowego – należy uzyskać co najmniej po 52 punkty.

2. Zaliczanie wszystkich części testu nie może trwać dłużej niż pięć lat.

§ 15. Komisja, w terminie 21 dni od dnia ogłoszenia wyników egzaminu, przekazuje do Komisji Nadzoru Finansowego listę osób, które złożyły egzamin z wynikiem pozytywnym.

§ 16. 1. Wyniki egzaminu są ogłaszane w siedzibie Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego.

2. Termin ogłoszenia wyników egzaminu ustala Komisja.

§ 17. Osobie, która złożyła egzamin z wynikiem pozytywnym, Komisja wydaje zaświadczenie o jego złożeniu w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia wyników egzaminu.

§ 18. W terminie 14 dni od dnia ogłoszenia wyników egzaminu, Komisja udostępnia osobie zdającej egzamin jej pracę egzaminacyjną, na wniosek tej osoby. Udostępnienie następuje w obecności co najmniej dwóch osób wchodzących w skład Komisji.

§ 19. 1. Osoba zdająca egzamin może odwołać się od wyników egzaminu w terminie 14 dni od dnia ich ogłoszenia.

2. Komisja podejmuje uchwałę w sprawie odwołania, o którym mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia jego złożenia.

3. O wyniku odwołania osobę odwołującą się zawiadamia się przesyłką poleconą w rozumieniu art. 3 pkt 22 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529), zwaną dalej „przesyłką poleconą”.

Rozdział 3

Zwolnienie z egzaminu

§ 20. 1. Komisja podejmuje uchwałę w sprawie stwierdzenia uznania studiów wyższych, o którym mowa w art. 163 ust. 5 pkt 5 ustawy, w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia wniosku przez jednostkę organizacyjną uczelni.

2. Do wniosku dołącza się dokumenty dotyczące programu kształcenia. Komisja może zwrócić się do wnioskodawcy o uzupełnienie dołączonej dokumentacji oraz o przekazanie dodatkowych informacji.

3. W uchwale, o której mowa w ust. 1, Komisja może określić sposób weryfikacji utrzymania przez uczelnię programu kształcenia studiów wyższych na poziomie zgodnym z zakresem egzaminu aktuarialnego.

4. Od uchwały, o której mowa w ust. 1, przysługuje wnioskodawcy odwołanie w terminie 30 dni od dnia doręczenia mu uchwały.

5. Komisja podejmuje uchwałę w sprawie odwołania, o którym mowa w ust. 4, w terminie 2 miesięcy od dnia jego doręczenia Komisji.

6. Uchwały, o których mowa w ust. 1 i 5, doręcza się wnioskodawcy przesyłką poleconą.

§ 21. Na podstawie podjętej przez Komisję uchwały stwierdzającej uznanie studiów wyższych, o której mowa w § 20 ust. 1, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego zawiera z uczelnią umowę, o której mowa w art. 168b ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.³⁾).

§ 22. 1. Do wniosku o zwolnienie z egzaminu, o którym mowa w art. 161 ust. 1b ustawy, dołącza się dokumenty potwierdzające ukończenie przez kandydata na aktuarusza studiów wyższych, co do których została podjęta uchwała, o której mowa w § 20 ust. 1, oraz dokumenty potwierdzające, że kandydat na aktuarusza złożył z wynikiem pozytywnym egzaminy na tych studiach przeprowadzone w formie pisemnej.

2. Komisja podejmuje uchwałę w sprawie zwolnienia kandydata na aktuarusza z egzaminu w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku.

3. Od uchwały, o której mowa w ust. 2, przysługuje kandydatowi na aktuarusza odwołanie w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu uchwały.

4. Komisja podejmuje uchwałę w sprawie odwołania, o którym mowa w ust. 3, w terminie 30 dni od dnia doręczenia jej odwołania.

5. Uchwały, o których mowa w ust. 2 i 4, doręcza się kandydatowi na aktuarusza przesyłką poleconą.

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i przepis końcowy

§ 23. Osoby, które zaliczyły co najmniej jeden blok tematyczny egzaminu aktuarialnego zgodnie z przepisami dotychczasowymi, mogą zdawać ten egzamin zgodnie z przepisami dotychczasowymi, nie dłużej jednak niż przez dwa lata od zaliczenia pierwszego bloku tematycznego.

§ 24. Do przeprowadzenia egzaminu aktuarialnego ogłoszonego przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 25. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2015 r.⁴⁾

Minister Finansów: wz. *J. Cichoń*

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 742 i 1544, z 2013 r. poz. 675, 829, 1005, 1588 i 1650, z 2014 r. poz. 7, 768, 821, 1004, 1146 i 1198 oraz z 2015 r. poz. 357.

⁴⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie zakresu obowiązujących tematów egzaminów aktuarialnych oraz trybu przeprowadzania tych egzaminów (Dz. U. Nr 211, poz. 2054), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych (Dz. U. poz. 768).

Załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów
z dnia 23 kwietnia 2015 r. (poz. 700)

ZAKRES OBOWIĄZUJĄCYCH TEMATÓW EGZAMINU AKTUARIALNEGO

A. Zakres przedmiotowy

1. Matematyka finansowa
2. Prawdopodobieństwo i statystyka matematyczna
3. Ekonomia
4. Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa w zakładzie ubezpieczeń
5. Modelowanie
6. Matematyka ubezpieczeń na życie
7. Matematyka ubezpieczeń majątkowych
8. Inwestycje i zarządzanie portfelem inwestycyjnym
9. Zarządzanie ryzykiem aktuarialnym i inne zastosowania aktuarialne
10. Prawo ubezpieczeniowe i prawo podatkowe

B. Szczegółowy zakres tematów w podziale na bloki tematyczne

1. Matematyka finansowa:
  - 1.1. Klasyczna teoria stóp procentowych: oprocentowanie proste, składane i ciągłe
  - 1.2. Ogólne modele przepływów finansowych i wycena wartości przepływów finansowych: rachunek rent, spłata długu, analiza obligacji
  - 1.3. Wprowadzenie do analizy roszczeń warunkowych
  - 1.4. Modele struktury czasowej stóp procentowych
  - 1.5. Wycena instrumentów pochodnych z wykorzystaniem miary neutralnej względem ryzyka i deflatorów ekonomicznych
  - 1.6. Rachunek stochastyczny i jego zastosowania w matematyce finansowej: wyceny i strategie zabezpieczające
  - 1.7. Modele stochastycznych stóp procentowych
  - 1.8. Podstawowe zastosowania matematyki finansowej do ubezpieczeń i innych zobowiązań finansowych.
2. Prawdopodobieństwo i statystyka matematyczna:
  - 2.1. Pojęcie prawdopodobieństwa
  - 2.2. Zmienne losowe i ich charakterystyki, rozkłady jednowymiarowe i wielowymiarowe
  - 2.3. Klasyczne i bayesowskie metody estymacji i ich własności
  - 2.4. Korelacja i analiza regresji
  - 2.5. Testowanie hipotez i przedziały ufności
  - 2.6. Parametryczna i nieparametryczna analiza danych
  - 2.7. Rozkłady złożone i rozkłady mieszane
  - 2.8. Podstawy teorii procesów stochastycznych i rachunku stochastycznego
  - 2.9. Szeregi czasowe.
3. Ekonomia:
  - 3.1. Mikroekonomia

- 3.2. Makroekonomia
  - 3.3. Ekonomia finansowa
  - 3.4. Teoria oczekiwanej użyteczności
  - 3.5. Hipoteza efektywnych rynków
  - 3.6. Modele zwrotów z inwestycji oraz modele wyceny aktywów
  - 3.7. Finanse behawioralne.
4. Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa w zakładzie ubezpieczeń:
    - 4.1. Podstawowe reguły rachunkowości
    - 4.2. Rola standardów rachunkowości
    - 4.3. Różne rodzaje jednostek biznesowych i ich finansowa struktura
    - 4.4. Podstawowe struktury planu kont
    - 4.5. Interpretacja sprawozdań finansowych.
5. Modelowanie:
    - 5.1. Struktury modeli
    - 5.2. Proces selekcji
    - 5.3. Kalibracja
    - 5.4. Walidacja
    - 5.5. Testowanie scenariuszy
    - 5.6. Analiza wrażliwości
    - 5.7. Ograniczenia modeli
    - 5.8. Metody symulacji i zastosowanie komputerów do modelowania
    - 5.9. Dokumentacja i audyt
    - 5.10. Praktyczne zastosowania matematycznych i statystycznych modeli finansowych, modeli ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń majątkowych.
6. Matematyka ubezpieczeń na życie:
    - 6.1. Pojęcia prawdopodobieństwa śmierci, przeżycia, dalszego trwania życia, natężenia zgonów
    - 6.2. Analiza przeżycia i modele wielostanowe
    - 6.3. Przepływy finansowe w ubezpieczeniach na życie, ubezpieczeniach na dożycie i rentach życiowych
    - 6.4. Tablice trwania życia
    - 6.5. Metody estymacji i wygładzania współczynników zgonów i prawdopodobieństw przejść w modelach wielostanowych
    - 6.6. Kalkulacja składek ubezpieczeniowych netto i brutto w modelach ciągłych i dyskretnych
    - 6.7. Kalkulacja rezerw netto i brutto w modelach ciągłych i dyskretnych.
7. Matematyka ubezpieczeń majątkowych:
    - 7.1. Rezerwy na szkody zaistniałe niezgłoszone (IBNR) i trójkaty szkód
    - 7.2. System bonus-malus
    - 7.3. Modele ryzyka indywidualnego i kolektywnego
    - 7.4. Metody kalkulacji składek
    - 7.5. Rezerwa składki
    - 7.6. Rozkłady częstości i wysokości szkody oraz metody ich estymacji

- 7.7. Teoria wiarygodności
- 7.8. Teoria ruiny
- 7.9. Zastosowania uogólnionych modeli liniowych w procesie taryfikacji i kalkulacji rezerw.
8. Inwestycje i zarządzanie portfelem inwestycyjnym:
  - 8.1. Cele instytucjonalnych i indywidualnych inwestorów
  - 8.2. Rodzaje inwestycji (instrumenty o stałym dochodzie, udziały/akcje, indeksy, nieruchomości, instrumenty pochodne – forward, futures, opcje)
  - 8.3. Ocena projektów inwestycyjnych
  - 8.4. Teorie wyboru portfela inwestycyjnego
  - 8.5. Ocena efektywności portfela inwestycyjnego
  - 8.6. Statyczne i dynamiczne zarządzanie portfelem inwestycyjnym
  - 8.7. Zarządzanie portfelem inwestycyjnym w kontekście zobowiązań przy użyciu technik, takich jak immunizacja, dopasowanie aktywów do zobowiązań (ALM), statyczne i dynamiczne zabezpieczanie zobowiązań, w tym zabezpieczenie doskonałe i zabezpieczenia oparte na wrażliwościach instrumentów (delta- i gamma-hedging)
  - 8.8. Szczegółowa analiza instrumentów pochodnych opartych na akcjach i stopach procentowych: wycena i zastosowania.
9. Zarządzanie ryzykiem aktuarialnym i inne zastosowania aktuarialne:
  - 9.1. Procesy operacyjne przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego
  - 9.2. Szacowanie ryzyka; typy ryzyk i miary ryzyka
  - 9.3. Projektowanie i rozwój produktów i/lub usług
  - 9.4. Wycena produktów i usług oraz założenia leżące u podstaw wyceny
  - 9.5. Wycena zobowiązań i rezerwowanie
  - 9.6. Zarządzanie ryzykami oraz metody redukcji ekspozycji na ryzyko, takie jak reasekuracja
  - 9.7. Zarządzanie relacjami między aktywami i zobowiązaniami
  - 9.8. Monitorowanie doświadczenia i ekspozycji na ryzyko
  - 9.9. Wypłacalność, zyskowność przedsiębiorstwa oraz zarządzanie kapitałem
  - 9.10. Zasady regulacji instytucji finansowych
  - 9.11. Natura zjawisk, których dotyczą zjawiska ubezpieczeniowe
  - 9.12. Typowe rozwiązania oferowane przez ubezpieczenia, ubezpieczenia społeczne i inne rozwiązania finansowe oraz zarządzanie ryzykiem, na przykład: produkty, plany, kontrakty, transakcje skutkujące płatnościami lub świadczeniami dotyczącymi przyszłych zdarzeń finansowych w odniesieniu do:
    - 9.12.1. Profilu ryzyka i celów zaangażowanych stron
    - 9.12.2. Konceptów unikania ryzyka, transferu i akceptacji ryzyka
    - 9.12.3. Struktury oraz wysokości przyszłych płatności, które mają być dostarczone
    - 9.12.4. Opcji oraz gwarancji, które mogą być włączone
    - 9.12.5. Metod finansowania przyszłych płatności, które mają być dostarczone
    - 9.12.6. Wyboru aktywów, gdy płatności lub świadczenia są zabezpieczone aktywami
    - 9.12.7. Nałożonych opłat
    - 9.12.8. Wymogów kapitałowych.
  - 9.13. Metody aktuarialne wyznaczania potencjalnych kosztów rozwiązań, np.:
    - 9.13.1. Wycena kontraktów ubezpieczeniowych
    - 9.13.2. Metody finansowania innych produktów lub planów

- 9.13.3. Efekty finansowe innych narzędzi zarządzania ryzykiem.
- 9.14. Metody aktuarialne monitorowania rezultatów oraz utrzymywania stabilności finansowej, takiej jak:
  - 9.14.1. Tworzenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
  - 9.14.2. Sprawozdawczość finansowa
  - 9.14.3. Reasekuracja
  - 9.14.4. Testy zyskowności
  - 9.14.5. Analiza kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń.
- 9.15. Wymogi kapitałowe
- 9.16. Dynamiczna analiza finansowa i modele wewnętrzne
- 9.17. Koszty zakładu ubezpieczeń.
- 10. Prawo ubezpieczeniowe i prawo podatkowe:
  - 10.1. Przepisy prawa dotyczące ubezpieczeń gospodarczych oraz działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:
    - 10.1.1. Umowa ubezpieczenia
    - 10.1.2. Wykonywanie działalności przez zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji w formie spółki akcyjnej lub towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych
    - 10.1.3. Gospodarka finansowa zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji
    - 10.1.4. System zarządzania w zakładzie ubezpieczeń i zakładzie reasekuracji
    - 10.1.5. Połączenie zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, przeniesienie umów ubezpieczenia i umów reasekuracji
    - 10.1.6. Krajowe standardy rachunkowości dotyczące zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji
    - 10.1.7. Międzynarodowe standardy rachunkowości dotyczące zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji
    - 10.1.8. Ubezpieczenia obowiązkowe
    - 10.1.9. Ubezpieczenia majątkowe
    - 10.1.10. Ubezpieczenia osobowe
    - 10.1.11. Wymogi sprawozdawcze
    - 10.1.12. Przepisy ogólne dotyczące odszkodowań i odpowiedzialności cywilnej.
  - 10.2. Przepisy prawa dotyczące nadzoru nad rynkiem ubezpieczeniowym:
    - 10.2.1. Zasady sprawowania nadzoru ubezpieczeniowego
    - 10.2.2. Nadzór nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji w grupach
    - 10.2.3. Nadzór finansowy nad działalnością zakładów ubezpieczeń.
  - 10.3. Zagadnienia z zakresu prawa podatkowego – podatek od osób prawnych i podatek od osób fizycznych:
    - 10.3.1. Opodatkowanie składek i świadczeń ubezpieczeniowych
    - 10.3.2. Odroczone podatki dochodowe w kontekście aktywów i zobowiązań
    - 10.3.3. Opodatkowanie zakładów ubezpieczeń.
  - 10.4. Instytucje rynku ubezpieczeniowego:
    - 10.4.1. Rzecznik Ubezpieczonych
    - 10.4.2. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny
    - 10.4.3. Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych
    - 10.4.4. Organizacje ubezpieczeniowego samorządu gospodarczego.
  - 10.5. Prowadzenie Pracowniczych Programów Emerytalnych przez zakłady ubezpieczeń.